

Instruktion

Framtagen av: Medicinskt ansvariga Förflyttningsteamet	Sökord i diariet: Personlyftar Lyftselar	Giltig fr.o.m. 2016-11-01
Godkänd och fastställd av: Medicinskt ansvariga	Diarienummer: VON F2017/00305 003	Revideras: Kontinuerligt

Användning av personlyftar och lyftselar i Norrköpings kommun

- kommunal hälso- och sjukvård

Inledning	3
Rutin	3
Akuta situationer	3
Kompetens	3
Ansvarsfördelning	4
Vårdgivare	4
Medicinskt Ansvarig	4
Verksamhetschefen.....	4
Enhetschef ansvarar för att:.....	4
Omvårdnadspersonal/assistenter ansvarar för att:	4
Arbetsterapeut och/eller fysioterapeut ansvarar för att:	5
Processbeskrivning:	5
1. Bedöma behov av personlyft.....	5
2. Prova ut och välja specifik produkt	6
3. Instruera, träna och informera	6
4. Skriftlig instruktion, information och dokumentation	6
Vid förskrivning av lyftsele för sittande förflyttning	6
Vid förskrivning av lyftsele för stående förflyttning,	7
5. Utvärdering och uppföljning	7
Styrdokument:	8

Inledning

Lyftsele är ett tillbehör till personlyft som ska utprovas individuellt. I Östergötlands kommuner och Regionens läns gemensamma regelverk för hjälpmedelsförskrivning framgår på vilka grunder en lyftsele kan förskrivas av arbetsterapeut eller fysioterapeut till enskild brukare/patient. Tillsammans med varje lyftsele ska det finnas en bruksanvisning samt en instruktion om hur lyftselen ska placeras. All användning av personlyft och lyftsele vid överflyttning av brukare/patient är ett riskmoment. Handhavande fel är den vanligaste orsaken till att skada eller risk för skada uppstår vid användning av personlyft. En personlyft får aldrig dras längre än absolut nödvändigt över golvet med personen hängande i lyftselen. Detta moment innebär en fallrisk och kan dessutom vara tveksam ur ett etiskt perspektiv.

Syftet med denna riktlinje är att säkerställa användning av personlyft och lyftsele för att uppnå trygga förflyttningar för brukare/patienter.

För att säkerställa skötsel och underhåll av personlyft och lyftsele ska hygiendirektiv för hjälpmedel samt direktiv medicintekniska produkter tillämpas.

Rutin

Varje enhet ska ha en rutin för hantering av de personlyftar och lyftselar som används på enheten. Rutinen ska också säkerställa att personlyftar och lyftselar funktion är tillförlitliga.

Akuta situationer

Om en akut situation uppstår kan en lyftsele som ingår i grundutrustningen användas. Av säkerhetsskäl ska man då minst två personal närvara i samband med förflyttningen. Använd en sele som täcker så stora delar av kroppen som möjligt.

Kompetens

All personal som hanterar personlyft och lyftsele ska ha fått utbildning i att använda produkterna på ett säkert sätt. Utbildning lyft och lyftselar hålls av förflyttningsteamet.

Utbildningen ska fortlöpande repeteras så kunskaperna upprätthålls.

Ansvarsfördelning

Vårdgivare

Vård- och omsorgsnämnden är den juridiska vårdgivaren för hälso- och sjukvården inom Norrköpings kommun. Vårdgivaren är ytterst ansvarig för att hanteringen av personlyftar och lyftselar sker på ett säkert och lagligt sätt.

Medicinskt Ansvarig

Ansvarar för att patienterna får en säker och ändamålsenlig vård och behandling av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde. Har det övergripande ansvaret för att upprätta direktiv och instruktioner för hälso- och sjukvården. Instruktion för personlyftar och lyftselar ingår som en del i kommunens kvalitetssystem.

Verksamhetschefen

Ansvarar för att tillgodose hög patientsäkerhet av god kvalitet. Verksamhetschefen ansvarar för att det upprättas nödvändiga skriftliga rutiner.

Enhetschef ansvarar för att:

- att det utifrån instruktioner för personlyftar och lyftselar, finns skriftliga rutiner samt att rutinerna är kända och tillämpas på enheten
- att det finns bruksanvisning för personlyft och lyftsele i anslutning till lyften
- personalen får utbildning och har tillräcklig kompetens och kan använda personlyftar och lyftselar med bibehållen patientsäkerhet
- det finns rutiner för informationsöverföring och dokumentation
- det i verksamheten regelbundet genomförs funktionskontroll, underhåll och service enligt direktiv och leverantörens anvisningar.

Omvårdnadspersonal/assistenter ansvarar för att:

- tagit del av bruksanvisning och instruktioner från förflyttningsteamet, arbetsterapeut, sjukgymnast och enhetschef
- ska ha genomgått lämplig utbildning och ha erfarenhet av att använda personlyftar och lyftselar med bibehållen patientsäkerhet
- följa lokala rutiner och instruktioner
- ta del av och följa vårdplaner
- känna till risker med personlyft och lyftsele
- använda personlyft och lyftsele på ett säkert sätt

- kontrollera personlyft och lyftsele inför varje lyfttillfälle
- rapportera tillbud och olyckor samt om defekter upptäcks på produkterna
- informera arbetsterapeut/sjukgymnast om vårdtagare/brukares behov förändras

Arbetsterapeut och/eller fysioterapeut ansvarar för att:

- bedöma behov av personlyft och lyftsele
- göra riskbedömning
- prova ut och välja specifik produkt
- instruera brukare, personal och vid behov närstående hur personlyft och lyftsele ska användas och kontrolleras
- tillhandahålla bruksanvisning för lyftselen (Bruksanvisning ska förvaras i anslutning till lyftselen)
- ge skriftlig och muntlig instruktion och information
- dokumentera i journal, vårdplan
- ansvara för att regelbundet följa upp lyftselens funktion, utvärdera säkerhet, och nytta
- ansvarar för att bedöma hur många personer som måste närvara vid förflyttningen
- bedöma behovet av fortsatt uppföljning

Processbeskrivning:

1. Bedöma behov av personlyft

Behovet av personlyft och lyftsele bedöms av förskrivaren/beställaren i samråd med vårdtagare/brukare. Bedömning bör ske i den miljö där produkten är avsedd att användas.

Förflyttningen ska vara säker för både vårdtagare/brukare och personal.

I bedömningen ingår att ta ställning till:

- vårdtagare/brukares aktuella förflyttningsförmåga
- vårdtagare/brukares motivation/vilja till olika förflyttningssätt
- riskbedömning
- eventuella kontraindikationer

2. Prova ut och välja specifik produkt

Efter behovsbedömningen provar förskrivaren/beställaren ut specifik produkt. Vid behov anlitas förflyttningsteamet. Om en specialanpassning måste göras utfärdar förskrivaren en anvisning enligt gällande riktlinjer för specialanpassning.

I utprovning och val av produkt ingår att ta ställning till:

- för- och nackdelar med olika modeller av personlyftar
- kontrollera att utprovad lyftsele går att kombinera med lyft/lyftbygel

3. Instruera, träna och informera

Förskrivaren/beställaren ansvarar för att instruera brukare/patient, personal och vid behov närstående.

Instruktion och träning ska ges i den praktiska förflyttningssituationen och vid behov kan det ske vid flera tillfällen under utprovningsperioden. Förskrivaren/beställaren ska försäkra sig om att involverade personer kan använda och hantera hjälpmedlet på avsett sätt.

Det är enhetschef som ansvarar för att det finns rutiner för att instruktion och information från förskrivare delges berörd personal.

Vid instruktion och praktisk genomgång ingår att informera om

- personlyftens och lyftselens funktioner och användningsområde
- skötsel, underhåll, risk- och säkerhetsaspekter
- tillverkarens bruksanvisningar

4. Skriftlig instruktion, information och dokumentation

För varje vårdtagare/brukare ska det finnas en skriftlig instruktion/vårdplan som beskriver hur förflyttningen ska utföras. Finns risk för förväxlingar ska den utprovade lyftselen vara märkt med brukarens/patientens namn.

Vid förskrivning av lyftsele för sittande förflyttning

- namn och födelsedata på brukare/patient
- ryggdelens placering
- armarnas placering
- benstödens placering
- benstödens koppling
- hur öglorna på huvud/ryggdel och bendel ska fästas i lyftbygel

- om tillbehör såsom förlängningsband, nackstöd ska användas
- om lyftsele ska tas bort eller ligga kvar efter utförd förflyttning
- antalet personer som ska medverka vid förflyttningen
- information om vid vilka tillfällen förflyttning med personlyft/lyftsele ska ske (ex. alla förflyttningar, enbart till/från toalett, när på dygnet)
- när kontakt ska tas med ansvarig arbetsterapeut/fysioterapeut/enhetschef/förflyttningsteamet

Vid förskrivning av lyftsele för stående förflyttning,

- namn och födelsedata på brukare/patient
- armarnas placering
- fötternas placering
- underbensstödet placering
- instruktion för vårdtagare/brukares medverkan i lyftet
- tillbehör såsom vadband, stussband
- hur öglorna på lyftselen ska fästas i lyftbygeln
- antal personer som ska medverka vid förflyttningen
- information om vid vilka tillfällen förflyttning med uppresningslyft ska ske (ex. alla förflyttningar, enbart till/från toalett, när på dygnet)
- när kontakt ska tas med ansvarig arbetsterapeut/fysioterapeut/chef

5. Utvärdering och uppföljning

Förskrivaren/beställaren ansvarar för utvärdering av säkerhet, funktion och nytta. Att analysera risker i samband med användning och hantering av lyft/lyftsele utgör en viktig grund för det fortsatta uppföljningsbehovet. Hänsyn tas till vårdtagare/brukares diagnos, funktionshinder, förväntad prognos eller andra orsaker t.ex. personvikt som föranleder ytterligare uppföljning.

Styrdokument:

- Hälso- och sjukvårdslag 2017:30
- Läkemedelsverkets föreskrifter om medicintekniska produkter (LVFS 2001:6)
- Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:1)
- Patientsäkerhetslagen (2010:659)
- Riktlinje för arbetstekniska hjälpmedel
- Östergötlands kommuner och Regionens läns gemensamma regelverk för hjälpmedelsförskrivning
- Direktiv för medicintekniska produkter -MTP